



Korte Nieuwstraat 6  
6511 PP Nijmegen  
Telefoon (024) (024)329 91 11  
Telefax (024) 329 29 81  
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Aan de gemeenteraad van Nijmegen  
Postbus 9105  
6500 HG Nijmegen

Postadres  
Postbus 9105  
6500 HG Nijmegen

Datum  
2 maart 2010

Ons kenmerk  
L120/10.0005048

Contactpersoon  
Stefan Grond

Onderwerp  
Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid

Datum uw brief

Doorkiesnummer  
06-46023672

Geachte leden van de Raad,

De Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ) heeft een roerig jaar achter de rug waarbij de problemen bij het management ons zorgen hebben gebaard; reden om met extra aandacht naar de financiële prestaties en de in de budgetovereenkomst 2008 t/m 2010 gemaakte prestatieafspraken te kijken. Met deze brief informeren wij uw Raad over de actuele financiële situatie en onze bevindingen t.a.v. de prestaties. Overigens is met ingang van 1 januari 2010 een nieuwe directeur van de OBGZ aangesteld, mw. Dianne Weersink.

Ook hebben wij tijdens de politieke avond van 28 januari 2009 de toezegging gedaan u regelmatig te zullen informeren over de stand van zaken met betrekking tot de ombouw van de filialen Brakkenstein, Hatert, Hengstdal en Heselaan van de OBGZ tot zogenaamde *Bibliotheken-op-maat* en over de ontwikkelingen op het gebied van de digitalisering. Onderstaand geven wij aan wat de actuele stand van zaken is aangaande de ombouw van filialen en welke acties de OBGZ in gang heeft gezet met betrekking tot de digitalisering.

### Financiële Prestaties

In **2008** heeft de OBGZ op financieel gebied goed gepresteerd: het jaar is afgesloten met een positief resultaat (op de nijmeegse vestigingen € 196.000) en een gezonde vermogenspositie. De oorzaak van dit positieve resultaat lag mede in uitgestelde investeringen in automatisering (zie bij 'Digitalisering') en (her)inrichting van filialen (Zwanenveld en Hatert).

Het jaar **2009** wordt naar verwachting afgesloten met een negatief resultaat van € 273.000. Dit heeft met name incidentele oorzaken:

\* Investerings in Zwanenveld en Hatert drukken fors op de exploitatie (met name liquiditeit) in 2009. Het betreft hier uitvoering van eerder genomen besluiten binnen OBGZ.

\* De knelpunten in het management van de instelling hebben incidentele kosten met zich meegebracht, o.a. met betrekking tot interimmanagement, juridisch advies en afwikkeling vertrek van de directeur. Deze kosten drukken op de exploitatie 2009. Wij verwachten op korte termijn een verzoek van de OBGZ aan de betrokken gemeenten om op incidentele basis extra bij te

Vervolgvel

1

dragen aan de interim- en juridische kosten te verdelen over gemeenten op basis van een verdeelsleutel.

- \* Investerings in automatische uitleenapparatuur komen ten laste van de exploitatie 2009.
- \* Daarnaast zijn reserves die bestemd waren voor verbouwingen in 2009 besteed, waardoor de vermogenspositie drastisch is verslechterd. De algemene reserve op 31 december 2009 zal naar verwachting -€ 15.375 bedragen.

Het tekort in **2010** wordt op dit moment door de OBGZ geprognostiseerd op € 276.000. Dit tekort heeft met name oorzaken met een structureel karakter:

- \* Indexering van de subsidie van gemeentewege met 0,48%; de OBGZ becijfert dit als een bezuiniging van € 103.000.
- \* Een stijging van de pensioenpremies veroorzaakt een extra kostenverhoging van € 173.000.
- \* Daarnaast is de liquiditeitsprognose in 2010 niet heel rooskleurig, men verwacht een zorgelijke situatie in de zomerperiode.

Wij hebben met mevrouw D. Weersink, de directeur van de OBGZ, afgesproken dat zij een bijgestelde begroting 2010 aanlevert. In deze begroting zullen maatregelen van de OBGZ worden verwerkt om het tekort terug te dringen.

### **Prestatieafspraken budgetovereenkomst 2008 t/m 2010**

Over de prestaties in 2008 hebben we u al in een eerder stadium bericht: als het gaat om bezoekersaantallen, leden, uitleningen en mediabezit heeft de OBGZ gemiddeld beter gepresteerd dan de landelijke tendensen. We zijn verheugd u nu te kunnen melden dat ook in 2009 de OBGZ, als het gaat om de prestaties zoals die in de budgetovereenkomst 2008 t/m 2010 zijn vastgelegd, goede resultaten heeft behaald. Het bezoekersaantal is met 8,7% t.o.v. 2008 gestegen (met name door gerichte acties en het aanbieden van gratis internet), het aantal leden met 1,3%. Uitleningen en mediabezit zijn gedaald t.o.v. 2008 met respectievelijk -1,5% en -2,7%, maar deze cijfers steken positief af tegenover de gemiddelde langjarige landelijke cijfers (respectievelijk -2,9% en -3,0%).

### **Filialen**

#### *Hatert*

Het filiaal in Hatert is in 2009 teruggebracht in oppervlakte en de collectie is aangepast aan de gekozen doelgroepen jeugd t/m 14 jaar, ouderen en allochtonen. De volledige ombouw tot een *bibliotheek-op-maat* is afhankelijk van bouwkundige ontwikkelingen in de wijk.

#### *Heselaan, Brakkenstein, Hengstdal*

Zoals ook in de budgetovereenkomst 2008 t/m 2010 beschreven staat is het ombouwen van de huidige filialen tot *bibliotheken-op-maat* afhankelijk van veel (externe) factoren zoals vastgoedmogelijkheden en samenwerkingsverbanden. Deze hebben zich voor deze drie filialen nog niet voorgedaan c.q. zijn pas over een paar jaar te voorzien (zoals de realisatie van een nieuwe school in Brakkenstein). Er worden nog andere mogelijkheden onderzocht om het te bezuinigen bedrag van € 140.000,- op de exploitatie van de OBGZ te realiseren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van het bibliotheekwerk. Mogelijke opties hierbij zijn het inzetten van een bibliobus, het werken met vrijwilligers voor die activiteiten waarvoor geen kwalificatie als bibliothecaris vereist is, maar vooral het sturen op samenwerking met het onderwijs, een gebied

waarop nog winst te behalen valt. Komende maanden gaan we gezamenlijk met de OBGZ aan de slag om deze opties verder uit te werken.

### **Digitalisering**

Minister Plasterk heeft € 19 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de ontwikkeling van de digitale openbare bibliotheek. Met dit bedrag kunnen nieuwe elementen worden ontwikkeld en kunnen succesvolle toepassingen die sommige bibliotheken nu al gebruiken, landelijk worden ingevoerd. Daarmee kan een landelijk functionerend systeem ontstaan dat in 2012 gerealiseerd moet zijn. Van deze € 19 miljoen wordt ongeveer € 11 miljoen ingezet voor specifieke ontwikkelopdrachten. Landelijke thema's hierin zijn:

- Eén heldere internetpresentatie voor alle openbare bibliotheken
- Interactie en personalisering
- Aanbod gebundeld en op maat voor doelgroepen en onderwijs
- Thuisgebruik

Daarnaast wordt ongeveer € 8 miljoen ingezet via de Subsidieregeling bibliotheekinnovatie: bibliotheekorganisaties kunnen hiertoe bij de provincie subsidieaanvragen indienen om digitale content te ontwikkelen. Ook de OBGZ gaat van deze regelingen gebruik maken.

Vanuit de VOB (Vereniging Openbare Bibliotheken) is dit jaar 'De agenda van de Toekomst' verschenen waarin staat:

"De ambitie is om de digitale bibliotheek in de komende jaren zodanig verder uit te bouwen, dat een toenemend aantal gebruikers op een eigentijdse manier gebruik kan maken van het aanbod van informatie en diensten. Toekomstperspectief is een gezamenlijke professionele digitale bibliotheek".

In aansluiting op 'De agenda van Toekomst' is de OBGZ zich aan het ontwikkelen tot een bibliotheek waarin een schat aan informatie op vele manieren te achterhalen en te vinden is. Een aantal mensen houdt zich bezig met innovaties en ontwikkelingen op digitaal gebied. Hierbij gaat het om websiteontwikkeling, ebooks, RFID (Radio Frequency IDentification), narrowcasting, LAN party en gaming. Om deze innovaties versneld in gang te kunnen zetten is een digitaal specialist aangetrokken.

#### *E-presence*

Om klanten te trekken is het noodzakelijk dat de bibliotheek mee gaat en zelfs voorop loopt in de (maatschappelijke) ontwikkelingen. Zowel de website als het intranet van de OBGZ worden in 2010 vernieuwd: beide waren al lange tijd aan vernieuwing toe. Het aantrekken, maar vooral ook het behouden van bezoekers van de website blijft een gevoelig onderwerp. Interactie en web 2.0 elementen zullen een flinke boost geven aan beide interfaces.

#### *Ebookreaders*

Het beschikbaar stellen van ebookreaders ter kennismaking voor het publiek kan een succes genoemd worden. De interesse voor deze elektronikamarkt neemt toe, mede door de inzet van Google en Bol.com op de readers en de digitale boeken.

De komende periode zal de OBGZ haar provinciale en landelijke partners informeren over de opgedane ervaring. Verder is onlangs het aanbod aan readers uitgebreid met het nieuwste model van Sony, de PRS-600.

Vervolgvel  
3

### *RFID*

Een aantal filialen van de OBGZ is overgegaan op automatische in- en uitleenapparatuur d.m.v. RFID, een systeem dat de Mariënborg al een aantal jaren heeft. De hedendaagse technieken nodigen uit om de in- en uitleen verder te automatiseren. Een nieuw idee, dat komend jaar verder ontwikkeld gaat worden, is de RFID-zuil. Deze zuil geeft de bezoeker van de bibliotheek de mogelijkheid om bij de ingang een boektip te ontvangen en op een plattegrond te zien waar dit boek geplaatst is. Deze zuil is nog nieuw in het bibliotheekwezen en plaatst de term 'selfservice' in een ander daglicht.

### *BiCat*

Het bibliotheeksysteem BiCat (Bibliotheek Catalogus) wordt gemoderniseerd. De mogelijkheden tot interactiviteit, personalisering en gebruiks- en leengemak worden onderzocht en optimaal benut. Einde 2010 zal deze upgrade zijn afgerond.

### *Wireless*

In een aantal vestigingen is draadloos internet al mogelijk. Hierin zal nog meer worden geïnvesteerd, zodat klanten met hun eigen laptop van internet gebruik kunnen maken. Ook het geven van cursussen op het gebied van media-educatie kan op deze manier eenvoudiger worden gerealiseerd. In de toekomst wordt gezien of deze investering plaats moet blijven vinden.

### *Narrowcasting*

Sinds geruime tijd wordt er in de centrale bibliotheek en enkele nevenvestigingen gebruik gemaakt van de promotiemogelijkheid via beeldschermen. De laatste maanden is er verder onderzoek gepleegd naar de verschillende publicatiemethoden om producten, diensten en relevante zaken te tonen.

In de toekomst zal dit onderzoek verdergaan en zullen er experimenten uitgevoerd worden om maximale publiciteit te garanderen met de beschikbare en nieuwe schermen.

### *Gaming*

Om aansluiting te vinden onder jongeren heeft de bibliotheek verschillende initiatieven ondernomen om zich meer te verdiepen in dit fenomeen. Door te partneren met een gameorganisatie is het mogelijk vrijwilligers in te zetten voor onder andere het informeren over, begeleiden bij en het laten kennis maken met casual- en e-sports gaming.

Op het programma voor 2010 staat een LAN-party in de bibliotheek met een deelnemersaantal tussen de 150 en 250.

### *JongIn Nijmegen*

JongIn.nl is een website speciaal voor jongeren. Op deze site is allerlei informatie te vinden over alles wat jongeren bezighoudt zoals: opleiding, bijbaantjes, seks, uitgaan, mode, cultuur etc. Naast de landelijke website bestaan er regionale sites. De OBGZ vult en beheert de sites van Nijmegen, Beek-Ubbergen en Beuningen en binnenkort ook van Overbetuwe, Heumen en Millingen. Jongeren kunnen topics, nieuwsberichten en lokale informatiepunten en instellingen in hun omgeving raadplegen en bezoeken. JongIn is daarmee een belangrijke aanvulling en/of vervanging van vele folders en contactpunten in de regio. De input van JongIn wordt aangeleverd door lokale instellingen.

Vervolgvel

4

#### *Samenwerking met het onderwijs*

De mogelijkheid van een koppeling van digitale bibliotheekproducten aan de content van scholen is een belangrijk speerpunt in de ontwikkeling van de bibliotheek als betrouwbare leverancier van informatie. De I-pas is een gecombineerde school-bibliotheekpas. De bibliotheek zet in op informatie en mediawijsheid. Voor jongeren met een I-pas wordt digitale en fysieke informatie in de meest brede zin van het woord toegankelijk gemaakt door het aanbod van school, bibliotheek en internetbronnen met elkaar te combineren. De bibliotheek is haar diensten met betrekking tot de I-pas in afstemming met de scholen steeds verder aan het uitbreiden en concretiseren. Het gaat in elk geval om een geïntegreerde school- en bibliotheekomgeving, materiaallevering op school, doorlevering van digitale bestanden uit het bibliotheek.nl-pakket en medialessen voor docenten en leerlingen.

De samenwerkingsverbanden die de OBGZ heeft met onder andere basisscholen, voortgezet onderwijs, ROC's en Volwassenenonderwijs vragen om steeds meer digitale mogelijkheden en ontwikkelingen. Ook in het Gelders verband en op landelijk niveau wordt er steeds meer gevraagd en ontwikkeld op digitaal gebied.

#### *Randvoorwaarden*

Medewerkers moeten voldoende toegerust zijn om mee te kunnen gaan in de digitale ontwikkelingen. Hiervoor worden aparte, op maat gemaakte cursussen gegeven, zoals de cursus 23-dingen en de mediacoach opleiding.

Om ontwikkelingen als Podcast, Vodcast, Video conferencing en downloaden te kunnen (blijven) aanbieden heeft de OBGZ behoefte aan een grotere bandbreedte. In de eerste helft van 2010 zal daarom een breedbandverbinding (glas) gerealiseerd worden. Onze gemeentelijke ICT-specialisten hebben hierbij een adviserende rol gespeeld.

Het automatiseringsnetwerk van de OBGZ is zwaar verouderd. Om alle nieuwe digitale ontwikkelingen en ideeën te kunnen uitvoeren, is een nieuw automatiseringsnetwerk noodzakelijk. Daarvoor is onderzoek verricht, zijn offertes opgevraagd en is een Proof of Concept bijna gerealiseerd. Naar verwachting zal het nieuwe automatiseringsnetwerk einde 2010 operationeel zijn.

Hoogachtend,  
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De waarnemend Secretaris,

mr. Th.C. de Graaf

drs. R.J.M. van Wuijtswinkel MPA